

KULTURUTSKOTTETS BETÄNKANDE 5/2007 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om erkännande av yrkeskvalifikationer och vissa lagar som har samband med den

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 5 juni 2007 en proposition med förslag till lag om erkännande av yrkeskvalifikationer och vissa lagar som har samband med den (RP 26/2007 rd) till kulturutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsråd Maiju Tuominen, undervisningsministeriet

- regeringsråd Riitta-Maija Jouttimäki och äldre regeringssekreterare Antti Posio, social- och hälsovårdsministeriet
- chef Marketta Saarinen, Utbildningsstyrelsen
- biträdande generalsekreterare Tuula Paalimäki, Finlands Arkitektförbund ry
- Vesa Juola, Arkitektbyråernas Förbund ATL rf
- jurist Nella Korhonen, Rättsskyddscentralen för hälsovården
- specialrådgivare Heikki Suomalainen, Finlands Näringsliv.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås att det utfärdas en lag om erkännande av yrkeskvalifikationer. Samtidigt föreslås att den gällande lagen om genomförande av en generell ordning för erkännande av examina inom Europeiska gemenskapen upphävs. Vidare föreslås att det görs ändringar i lagen om utövning av veterinäryrket och i lagen om advokater. Propositionen hänför sig till dessa delar till genomförandet av direktivet om erkännande av yrkeskvalifikationer.

Syftet med genomförandet av direktivet om erkännande av yrkeskvalifikationer är att säkerställa att den fria rörligheten fungerar smidigt

både när det gäller riktningen från andra länder i Europa till Finland och från Finland till andra länder i Europa.

Avsikten är dessutom att genom ändringar av lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning och handelskammarlagen göra det lättare för personer som avlagt examen i Finland att flytta till andra länder i Europa. Samtidigt föreslås också några ändringar och preciseringar i lagen om den tjänstebehörighet som högskolestudier utomlands medför.

Lagarna avses träda i kraft den 20 oktober 2007.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Med hänvisning till propositionen och övrig utredning anser utskottet att propositionen är behövlig och motiverad. Utskottet tillstyrker lagförslaget med följande anmärkningar och ändringsförslag.

Ett av EU:s mål är att undanröja hindren för den fria rörligheten för personer och tjänster mellan medlemsländerna. I detta syfte utfärdades på hösten 2005 ett direktiv om erkännande av yrkeskvalifikationer. Utskottet ser positivt på att direktivet fastställer reglerna för hur medlemsländerna ska erkänna utbildning eller yrkeskvalifikationer som EU-medborgare förvärvat i ett annat medlemsland i de fall där medlemslandet kräver att medborgaren ska ha yrkeskvalifikationer för tillträde till eller utövande av ett reglerat yrke. De tydliggörande och förenklande ändringarna gör det lättare att förstå hur yrkeskvalifikationerna erkänns, vilket förbättrar användarnas rättssäkerhet.

Utskottet påpekar att erkännandet också är till nytta för finländare som har studerat utomlands.

Men lämplighetsproven och anpassningstiderna får inte leda till extra uppgifter för alla läroinrättningar, utan de ska skötas rationellt och centraliserat.

Som allmän lag tillämpas lagen på erkännandet av yrkeskvalifikationer som en medborgare i en medlemsstat i Europeiska unionen huvudsakligen har förvärvat i en annan medlemsstat. Regeringen uppger att utbildningsstyrelsens roll och uppgifter ska ändras. Propositionen begränsar inte den nationella myndighetens rätt att bestämma svårighetsgraden på de nationella examina. För sökandena är den viktigaste ändringen att de oftare än tidigare kommer att bli förelagda att genomgå ett lämplighetsprov eller en anpassningstid då beslutet fattas i enlighet med lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer, eftersom en kortare utbildning inte längre kan kompenseras genom ett tilläggskrav på arbetserfarenhet. Förfarandet tydliggörs genom att förordningen om erkännande av yrkeskvalifikationer ska innehålla bestämmelser om vem som ge-

nomför lämplighetsprovet och hur. Utbildningsstyrelsen har meddelat att den i samverkan med utbildningsanordnarna har börjat planera lämplighetsprov för reglerade yrken där proven troligen kommer att behövas.

Det är bra att utbildningsstyrelsen innan beslutet fattas kan be ett universitet eller en högskola om ett utlåtande om studiernas likvärdighet med studier som avklarats i Finland samt om kompletterande studier som sökanden eventuellt bör föreläggas att avklara.

Detaljmotivering

Lagförslag 1

5 §. Förfarandet med utlåtanden är ett viktigt led i processen för att erkänna yrkeskvalifikationer. Den som ska besluta om erkännandet kan inbegära ett utlåtande som sedan tillsammans med ett eventuellt bemötande från sökanden ligger till grund för beslutet. När det gäller hälsovårdsyrken kan utlåtandet lämnas av en annan läroinrättning än ett universitet eller en yrkeshögskola. Därför föreslår utskottet att 2 mom. ändras så att det inbegriper också andra läroinrättningar än bara universitet och högskolor. Dessutom föreslår utskottet att bestämmelsen preciseras i fråga om utlåtandets innehåll.

Det är en arbetsam och resurskrävande extra uppgift för högskolorna och andra läroinrättningar att upprätta utlåtanden om kompensationsåtgärder. Därför anser utskottet att utlåtandena ska kunna vara avgiftsbelagda så att inte processen fördröjs och sökandenas rättssäkerhet riskeras. 2 mom. föreslås bli preciserat så att när en myndighet begär ett utlåtande av en högskola eller någon annan läroinrättning kan den som ska lämna utlåtandet ta ut en avgift för det.

Utskottet anser att undervisningsministeriet i förekommande fall bör kunna utfärda en förordning med närmare bestämmelser om avgifter i enlighet med lagen om grunderna för avgifter och föreslår en fullmakt i fråga om detta i slutet av 5 § 2 mom.

8§. Med tanke på sökandens säkerhet bör läroinrättningarna och högskolorna bli skyldiga att ordna lämplighetsprov. Enligt 4 mom. kan undervisningsministeriet vid behov ålägga en högskola som hör till ministeriets verksamhetsområde att ordna ett lämplighetsprov inom ett visst område. Eftersom tidsfristerna för beslutet om erkännande är ganska korta enligt direktivet och lagen bör förfarandet vara tydligt angivet direkt i lagen. Därför är det inte motiverat med särskilda ministeriebeslut om skyldigheten. Utskottet föreslår alltså en ändring i 8 § 4 mom.

Det finns inga uttryckliga bestämmelser om avgifter för lämplighetsprov som yrkeshögskolorna ordnar och därför föreslår utskottet en bestämmelse om det.

Lagförslag 4

8§. Utskottet föreslår en bestämmelse i 8 § 2 mom. om avgifter för utlåtanden med hänvisning till vad som sagts ovan i motiven till 5 § i lagförslag 1.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår kulturutskottet

att lagförslag 2, 3, 5 och 6 godkänns utan ändringar och

att lagförslag 1 godkänns i övrigt men 5 och 8 § med ändringar och lagförslag 4 i övrigt men 8 § med ändringar (Utskottets ändringsförslag).

Utskottets ändringsförslag

Lagförslag 1

5 §

Instanser som ansvarar för erkännande av yrkeskvalifikationer

(1 mom. som i RP)

En instans som ansvarar för erkännande av yrkeskvalifikationer kan vid behov be ett universitet, (*utesl.*) en högskola (*utesl.*) eller en annan läroanstalt om ett utlåtande om sökandens studiers likvärdighet och ämnesområden som saknas jämfört med studier i Finland samt om längden på den anpassningsperiod som sökanden eventuellt föreläggs, de uppgifter som ska ingå i den och innehållet i lämplighetsprovet. Den som lämnar utlåtandet kan hos den som begärt utlåtandet uppbära en avgift efter självkostnadsvärde enligt vad som närmare bestäms om offentlig-rättsliga prestationer i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992) och i en förordning som undervisningsministeriet utfärdar i förekommande fall.

8 §

Kompensationsåtgärder

(1—3 mom. som i RP)

Högskolor och andra läroanstalter ska ordna lämplighetsprov enligt vad som krävs i beslutet om erkännande av yrkeskvalifikationer. För intyget över deltagande och godkänd prestation i lämplighetsprovet tas hos den som deltagit i provet ut en avgift efter självkostnadsvärde enligt vad som närmare bestäms om offentlig-rättsliga prestationer i lagen om grunderna för avgifter till staten och i en förordning som undervisningsministeriet utfärdar i förekommande fall.

(5 mom. som i RP)

Lagförslag 4

8 §

Ansökan och beslut om jämställande

(1 mom. som i RP)

Utbildningsstyrelsen beslutar på ansökan om jämställande av examina eller studieprestationer som fullgjorts utomlands med examina eller studieprestationer i Finland. Utbildningsstyrelsen kan innan beslutet fattas vid behov be ett univer-

sitet, (*utesl.*) en högskola (*utesl.*) eller en annan läroanstalt om ett utlåtande om sökandens studiers likvärdighet med studier som avlagts i Finland samt om de kompletterande studier som eventuellt skall fordras av sökanden. Den som lämnar utlåtandet kan hos den som begärt utlåtandet uppbära en avgift efter självkostnadsvär-

de enligt vad som närmare bestäms om offentlig-rättsliga prestationer i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992) och i en förordning som undervisningsministeriet utfärdar i förekommande fall.

(3 mom. som i RP)

Helsingfors den 19 oktober 2007

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Raija Vahasalo /saml
vordf. Tuomo Hänninen /cent
medl. Claes Andersson /vänst
Timo Heinonen /saml
Anneli Kiljunen /sd
Sanna Lauslahti /saml
Jukka Mäkelä /saml
Mikaela Nylander /sv

Lauri Oinonen /cent
Tuula Peltonen /sd
Tuomo Puumala /cent
Leena Rauhala /kd
Tommy Tabermann /sd
Jutta Urpilainen /sd
Mirja Vehkaperä /cent
Henna Virkkunen /saml.

Sekreterare var

utskottsråd Marjo Hakkila.